

WERKPLAN

ZUIDPLAS FAIRTRADE GEMEENTE

WERKPLAN

ZUIDPLAS FAIRTRADE GEMEENTE

Zuidplas, 2 juli 2018

INLEIDING

Voor u ligt het werkplan 'Zuidplas Fairtrade Gemeente'. Naar aanleiding van de totstandkoming van het Duurzaamheidsbeleid 2015 – 2018 van de gemeente Zuidplas hebben er diverse bijeenkomsten met de samenleving plaatsgevonden waaruit o.a. naar voren kwam de instelling in 2016 van het Duurzaamheidsplatform Zuidplas. Hierin zitten vertegenwoordigers van de gemeente, burgerij, bedrijven en organisaties. Het Duurzaamheidsplatform heeft een aantal onderwerpen onder haar hoede, waaronder Zuidplas Fairtrade gemeente. Het Duurzaamheidsplatform heeft dit bij monde van de secretaris van aan de gemeente voorgesteld. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zuidplas heeft zich in haar vergadering van 21 maart 2017 uitgesproken het initiatief te ondersteunen om te komen tot een werkgroep Zuidplas Fairtrade ter verkrijging van het predicaat Zuidplas Fairtrade.

1. Introductie

Fairtrade Gemeente is een eervolle titel die aangeeft dat een gemeente bijzonder veel aandacht besteedt aan Fairtrade. Van bedrijven tot het café om de hoek van school tot sportkantine, in supermarkt en kledingzaak. Een Fairtrade Gemeente voldoet aan zes criteria. Zo is er een lokale werkgroep actief die de initiatieven neemt om de titel te behalen, de gemeente spreekt zich uit voor Fairtrade en koopt Fairtrade producten in, de plaatselijke winkels verkopen eerlijke producten en de horeca serveert Fairtrade producten. Ook zijn er criteria gesteld voor bedrijven en maatschappelijke organisaties in de gemeente.

Het succes van de campagne is grotendeels afhankelijk van de bereidheid van de winkeliers, restaurants, cafés, hotels, bedrijven, scholen en kerken om Fairtrade producten te gaan gebruiken, verkopen en dit gebruik actief uit te dragen. Informatie over de achtergronden van Fairtrade moet breed verspreid worden zodat het onderwerp gaat leven binnen de samenleving. De landelijke jury zal uiteindelijk beslissen of Zuidplas voldoet aan de zes criteria en zich vanaf dat moment Fairtrade Gemeente mag noemen.

De werkgroep bestaat op dit moment uit 4 personen, Joke van Gelderen en Jeanette de Lange van de Wereldwinkel Nieuwerkerk aan den IJssel en Frank Mol van de Wereldwinkel Zevenhuizen/Moerkapelle en Gonnie van Ling – betrokken burger en trekker van de werkgroep. De werkgroep dient nog wel verder uitgebreid te worden.

2. Project Fairtrade Gemeente Zuidplas

2.1 Korte omschrijving werkzaamheden

De werkzaamheden voor het project Zuidplas Fairtrade Gemeente zullen zich richten op het behalen van het label Fairtrade Gemeente. De werkgroep zal ondernemers stimuleren in de verkoop van Fairtrade producten in Zuidplas door Fairtrade producten breed verkrijgbaar te maken voor inwoners en bekend te maken waar ze Fairtrade producten kunnen verkrijgen. Daarnaast gaat de werkgroep ondernemers en consumenten informeren over en bewustmaken van de achtergronden van eerlijke handel.

De werkgroep wil breed aandacht vragen voor Fairtrade vanuit de gedachte dat Fairtrade modern, menselijk en duurzaam is en dat je met Fairtrade enorm veel kunt bereiken in derde-wereld landen. Het stimuleren van de consumptie van Fairtrade artikelen kan niet los staan van het verspreiden van informatie over de achtergronden van eerlijke handel. Daarom speelt voorlichting en bewustwording in de campagne een hoofdrol.

Fairtrade past bij Zuidplas. Zuidplas herbergt een aantal actieve en betrokken burgers die met name op het vlak van sociale en duurzame initiatieven zeer actief is. Verder zijn er in Zuidplas al diverse ondernemers bezig met duurzaamheid en ook zijn er vele andere initiatieven. De Wereldwinkels in Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen/Moerkapelle zijn bekend bij menig inwoner van de gemeente Zuidplas. De werkgroep twijfelt er dan ook niet aan dat het voor Zuidplas mogelijk is om Fairtrade Gemeente te worden. Met de hele samenleving zorgen wij ervoor dat Zuidplas Fairtrade Gemeente wordt en deze titel ook zal behouden. De aanvraag om Fairtrade Gemeente te worden, wordt aan het Duurzaamheidsplatform voorgelegd en na akkoord kan de aanvraag ingediend worden bij het landelijk bureau Fairtrade Gemeente. Uiteindelijk zal een landelijke jury beslissen of de gemeente Zuidplas voldoet aan de zes criteria.

2.2 Criteria

Om de titel te verwerven is het nodig te voldoen aan zes criteria die gesteld worden aan een Fairtrade Gemeente.

criterium 1. Er is een lokale werkgroep actief die de initiatieven neemt om de titel te behalen. Nadien zorgt de groep dat de Gemeente deze titel behoudt.

De werkgroep stelt een werkplan op, waarin duidelijk wordt hoe de werkgroep zich gaat inzetten voor het behalen van de titel. Voorbeelden van een werkplan kun je vinden op de algemene website van de campagne. Tijdens het gehele traject van het behalen van de diverse criteria komt de lokale werkgroep regelmatig bij elkaar om de strategie verder uit te stippelen en de successen te vieren. Uiteindelijk doet de werkgroep de aanvraag voor de titel Fairtrade Gemeente.

Indicatoren criterium 1:

- Er wordt een werkplan geschreven.
- De gemeente steunt de werkgroep.
- De werkgroep heeft contact met de Wereldwinkels.
- Er wordt een nulmeting uitgevoerd door de werkgroep.

criterium 2: Het gemeentebestuur spreekt zich uit vóór Fairtrade. De gemeenteraad en de verschillende gemeentelijke afdelingen verwoorden Fairtrade in hun beleid en handelen hiernaar.

De gemeente Zuidplas heeft zich in de vergadering van B & W van 21 maart 2017 uitgesproken het initiatief te ondersteunen om te komen tot een werkgroep Zuidplas Fairtrade ter verkrijging van het predicaat Zuidplas Fairtrade Gemeente. Aandachtspunten voor het verdere proces zijn:

- De gemeente Zuidplas laat de principes van eerlijke handel onderdeel zijn van aanbestedingen.
- De gemeente Zuidplas zet zich in om het debat over Fairtrade aan te wakkeren. Dit kan bijvoorbeeld door iemand van de gemeente zitting te laten nemen in de werkgroep of door de gemeente budget te laten vrijmaken voor de campagne.
- De gemeente Zuidplas zet zijn interne en externe communicatiekanalen in om meer bekendheid te geven aan de campagne onder hun eigen ambtenaren, maar ook bij de inwoners.
- Het College zet het onderwerp Fairtrade op de agenda en bekijkt of dit in te passen is in het bestaande beleid op het gebied van internationale samenwerking, duurzaam inkopen en educatie.

Indicatoren criterium 2:

- De gemeente koopt Fairtrade koffie en thee (eventueel te vervangen door Fairtrade koffie en cacao) in. De principes voor eerlijke handel zijn bovendien verankerd in het inkoopbeleid van de gemeente. Dit kan de werkgroep aantonen door middel van het inkoopbeleid, of door een raadsbesluit of een door de raad aangenomen motie waarin de gemeente de keuze voor eerlijke handelsprincipes expliciet heeft benoemd.
- 60% van het totale volume koffie en thee (eventueel te vervangen door Fairtrade koffie en cacao) die aangeschaft is door de gemeente, voldoet aan de criteria van eerlijke handel.
- De werkgroep kan aantonen dat via de interne en externe communicatiemiddelen van de gemeente bekendheid wordt gegeven aan de campagne zodat alle medewerkers van de gemeente, maar ook alle inwoners van de gemeente op de hoogte zijn van het streven om Fairtrade Gemeente te worden.
- De gemeente levert praktisch en/of financieel een bijdrage aan de campagne.

Criterium 3. In de plaatselijke winkels worden eerlijke producten duidelijk zichtbaar verkocht. Daarnaast serveren de horecazaken Fairtrade producten en informeren zij de klant hierover.

De primaire doelstelling van deze campagne is om de verkoop van Fairtrade producten te bevorderen. Het is daarvoor belangrijk dat de consument ook weet dat ze eerlijke producten kunnen kopen en waar die te koop zijn. Vandaar dat dit criterium zich primair op de verkoop van Fairtrade producten richt, maar daarnaast ook op de zichtbaarheid van Fairtrade. Winkels, horecazaken en supermarkten moeten om mee te kunnen tellen voor deze campagne eerlijke producten verkopen en duidelijk laten zien dat ze die verkopen.

Indicatoren criterium 3.

Hoeveel winkels een gemeente moet hebben om in aanmerking te komen voor de titel is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Zuidplas heeft 41.571 inwoners (bron CBS, 30 april 2017). Wat dit voor Zuidplas betekent staat hieronder:

A Supermarktbranche (inclusief natuurvoedingsbranche):

Minimaal 6 supermarkten verkopen Fairtrade producten. De winkel dient zowel Fairtrade producten te verkopen op de versafdeling, in het koffie- en theeschap en bij de overige kruidenierswaren. Zie hieronder hoeveel producten dit zijn per afdeling/schap.

- Versafdeling: Minimaal twee verschillende producten (denk aan ananas, banaan, mango, sinaasappel, bloemen, boontjes etc.)
- Koffie- en theeschap: Minimaal vier verschillende producten (denk aan thee, koffie, rietsuiker)
- "Overige in kruidenierswarenafdeling" (verpakte, niet verse kruidenierswaren): minimaal vier verschillende

Producten, opgedeeld over de verschillende schappen:

- Ontbijtschap: denk aan hagelslag, honing, chocopasta
- Internationale straat (rijst, pasta's e.d.): denk aan rijst, noedels, kokosmelk
- Bier & frisdrank: denk aan sappen, wijn
- Snoepafdeling: denk aan chocoladerepen, snoepjes

B Giftshops en huishoudelijke winkels

Minimaal 2 cadeau-/huishoudelijke winkels kunnen verschillende Fairtrade producten verkopen. Denk maar aan sieraden, beelden, of bijvoorbeeld leuke spullen voor in huis. Winkels kunnen deze producten inkopen via gecertificeerde importeurs van de Landelijke Vereniging van Wereldwinkels, organisaties die erkend zijn door de World Fair Trade Organisation (WFTO) en leveranciers van producten die gemaakt zijn van Max Havelaar gecertificeerde materialen, zoals voedselproducten en katoen.

Ook online giftshops met het postadres in Zuidplas tellen mee.

- Een cadeau-/huishoudelijke winkel telt mee als er minimaal vier verschillende Fairtrade producten in de winkel verkocht worden.

C Vrije tijd en recreatie

Minimaal 2 verkooppunten in de vrijetijds- of recreatiebranche hebben Fairtrade-producten in hun assortiment. Denk hierbij aan winkels die typische lokale producten verkopen die met Fairtrade ingrediënten zijn gemaakt. Neem ook eens een kijkje in je lokale videotheek. Grote kans dat zij eerlijk ijs verkopen.

- De verkooppunten in deze categorie tellen mee als ze minstens twee Fairtrade producten verkopen en dit duidelijk tonen.

D Horeca

Minimaal 4 horecagelegenheden verkopen producten met een Fairtrade-label.

- Cafés: Minimaal twee dranken op de kaart zijn Fairtrade. Denk aan: wijn, bier, koffie, thee. De cafés tonen dat zij deelnemen aan de campagne.
- Restaurants: Minimaal twee gerechten hebben Fairtrade ingrediënten en er worden minimaal twee dranken Fairtrade aangeboden. Dit staat ook op de kaart vermeld.

E Overige branches

Om Fairtrade Gemeente te worden, is het van belang ook de overige branches te betrekken die hieronder vermeld worden. Minimaal 2 winkels die niet vallen onder één van de bovenstaande categorieën kunnen we meetellen.

- Kledingwinkels. Deze winkels tellen mee als ze minimaal twee verschillende kledingstukken (broek, T-shirt, jas, trui, etc.) verkopen die gemaakt zijn van Fairtrade gecertificeerd katoen. Nog beter is als het kledingstuk of het kledingmerk Fairtrade+ is. Met andere woorden gemaakt van Fairtrade gecertificeerd katoen en daarnaast erkend is door bijvoorbeeld Fair Wear Foundation.
- Daarnaast kan je denken aan winkels zoals tuincentra, slijterijen, juweliers en speelgoedwinkels, tankstations, bakkers en groothandels.

De winkels in de categorie overig tellen mee als zij minimaal twee Fairtrade producten verkopen.

Criterium 4. Lokale organisaties, bedrijven en groothandels kopen en gebruiken Fairtrade producten.

Bij dit criterium is het van belang dat bedrijven en maatschappelijke organisaties Fairtrade producten gebruiken. Bijvoorbeeld doordat ze Fairtrade koffie en thee schenken of eerlijke producten verkopen in de kantine. Dit laten zij ook duidelijk zien door dit bijvoorbeeld op hun website te zetten of een poster of sticker te gebruiken in de kantine.

Indicatoren criterium 4:

- Bedrijven en organisaties kunnen aantonen dat zij eerlijke producten inkopen en gebruiken.
- Bedrijven en organisaties gebruiken minimaal Fairtrade koffie en thee (eventueel te vervangen door Fairtrade koffie en cacao), en bij voorkeur ook andere producten, zoals fruit en zoetwaren in de kantine en bijvoorbeeld Fairtrade kerstpakketten.
- Op hun website, in hun bedrijfsblad of via andere communicatiekanalen geeft het bedrijf of de organisatie aan dat zij Fairtrade producten gebruiken.

Voor dit criterium dienen in de gemeente Zuidplas minimaal 4 bedrijven en 8 maatschappelijke organisaties Fairtrade producten in te kopen.

Criterium 5. Er wordt een strategie ontwikkeld om de campagne langdurig in het nieuws te houden. Daarnaast wordt er een evenement georganiseerd waarbij het publiek bij de campagne betrokken raakt.

Ervoor zorgen dat de campagne lokaal aandacht krijgt en blijft houden is erg belangrijk. Dit kan door de media op te zoeken of door een evenement te organiseren waardoor mensen betrokken raken bij eerlijke handel. Dit maakt de consument duidelijk dat Fairtrade in hun gemeente steeds makkelijker te vinden is en daar kunnen ze op inspringen door fair te gaan consumeren. Daarnaast kan media-aandacht ook andere bedrijven of organisaties overtuigen mee te gaan doen in de campagne.

Indicatoren criterium 5:

- Er is een knipselmap met een verzameling van artikelen of bijdragen aan radio of televisie. Er zijn minimaal zes inhoudelijke artikelen verschenen of optredens in de media geweest.
- Er bestaat een communicatieplan waarin staat: wat wordt aan wie, waar en wanneer op welke wijze gecommuniceerd?
- Het publiciteitsevenement heeft plaatsgevonden.
- De werkgroep zorgt ervoor dat hun eigen gemeente-pagina op www.fairtradegemeenten.nl altijd up-to-date is. Daarnaast wijst de werkgroep inwoners van de gemeente, maar ook media erop dat ze hier informatie kunnen vinden welke bedrijven, winkels en organisaties er in hun gemeente meedoen aan de campagne in hun gemeente.

Criterium 6. De werkgroep zorgt ervoor dat bedrijven of organisaties Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in hun eigen bedrijfsvoering gaan opnemen.

De werkgroep zet een initiatief op om Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in de gemeente te stimuleren. Dit kan een meerjarig kortlopend project zijn, bijvoorbeeld op het gebied van biologische of streekproducten, duurzame energie of eerlijk bankieren.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is een resultaatgericht proces waarbij een organisatie bewust bezig is met de effecten van alle bedrijfsactiviteiten op sociaal, ecologisch en economisch gebied. Daarbij kijkt een bedrijf niet alleen naar zijn eigen organisatie, maar naar de hele productieketen. De organisatie neemt niet alleen verantwoordelijkheid voor de effecten van het handelen, maar legt daarover ook verantwoording af aan en gaat daarover in dialoog met belanghebbenden. MVO moet verankerd zijn in alle bedrijfsprocessen en blijft dus niet beperkt tot het werk van een specialist of een afdeling binnen een bedrijf! MVO is ook maatwerk. Voor iedere onderneming zien MVO-activiteiten er anders uit. Dit hangt af van de bedrijfsgrootte, de sector en de cultuur van de onderneming en bedrijfsstrategie.

Indicatoren criterium 6:

- De werkgroep zorgt er door initiatieven te nemen voor dat bedrijven of organisaties Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in hun eigen bedrijfsvoering gaan opnemen.
- Er wordt een meerjaren initiatief opgestart, ofwel een kortlopend project gestart met de intentie jaarlijks aandacht voor het onderwerp te vragen en MVO aan te moedigen.

Voor het onderdeel MVO heeft het landelijk bureau Fairtrade Gemeente een aparte handleiding opgesteld.

3. DOELSTELLING EN RESULTAAT

3.1 Doelstelling

Wij gaan werken volgens de criteria en de indicatoren van de landelijke campagne. Om criteria 3, 4 en 6 te behalen, is het van belang dat er eerst een nulmeting wordt gedaan. De nulmeting zal inzicht geven in hoever het reeds staat met de te behalen criteria en wat er nog gedaan moet worden.

Om criterium 5 te behalen zullen wij:

- een communicatieplan schrijven. Het communicatieplan zal een advies geven over een in te zetten strategie. In de strategie zullen verschillende activiteiten en communicatiemiddelen worden aanbevolen om er voor te zorgen dat Zuidplas Fairtrade Gemeente wordt.

3.2 Resultaten

De volgende resultaten gaan wij behalen:

- Er heeft een nulmeting plaatsgevonden onder de ondernemers, hieruit zal blijken hoeveel en welke Fairtrade producten er bij welke ondernemers in de gemeente Zuidplas worden verkocht. Hieruit zal blijken naar welke branches de meeste aandacht moet uitgaan. Het uitvoeren van een nulmeting is cruciaal om Fairtrade Gemeente te kunnen worden. *Streefdatum: 31 december 2018.*

3.3 Specifieke doelgroepen

- Ondernemers: Actief in de volgende branches beschreven in de criteria: kledingbranche, supermarktbranche, giftshops & huishoudelijke winkels, vrije tijd & recreatie, horeca en overige branches. Diverse ondernemers zijn aangesloten bij ondernemersverenigingen. Via deze clubs gaan wij hen benaderen. Er zijn inmiddels al contacten gelegd.
- Organisaties: verenigingen, kerken, clubhuizen/kantines, zwembaden, sportscholen etc.
- Consumenten: Zuidplas heeft gelukkig al een heel actieve, betrokken en duurzame groep consumenten. Deze groep zullen we vrij makkelijk meekrijgen met het project. We gaan hen benaderen via de bestaande biologische winkels, scholen en andere netwerken in Zuidplas.
- Via de scholen leraren / docenten BO en VO in de Zuidplas benaderen om aandacht te geven aan Fairtrade in hun lessen.
- Scholieren / studenten BO en VO stimuleren om zelf acties voor de campagne te ondernemen, zoals het organiseren van leuke evenementen of debatten op school.

4. PLAN VAN AANPAK

4.1 Voorbereiding

Er is een werkgroep gevormd en er zijn inmiddels diverse voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd.

4.2 Samenwerking

De werkgroep kiest voor samenwerking en coördineert het traject. Omdat er veel werk moet worden verzet, wil de werkgroep zowel burgers als ondernemers stimuleren een actieve bijdrage te leveren aan de werkzaamheden.

Verder heeft de werkgroep als taak om actief te zoeken naar samenwerking met burgers, bedrijven, ondernemers en sociaal-maatschappelijke organisaties. Gedurende het gehele traject zullen we voortdurend contact zoeken met de samenleving in de gemeente Zuidplas. Samenwerking is de belangrijkste pijler voor het succes van de campagne.

4.3 Uitvoering

De uitvoering van het project bestaat uit het behalen van de criteria om het Fairtrade-label te behalen. De werkgroep zal de officiële aanvraag indienen zodra alle criteria zijn behaald. Verder zal de werkgroep zorg dragen voor de continuïteit van het project na het behalen van het label Fairtrade Gemeente.

4.4 Taken werkgroep

De werkgroep heeft de volgende taken:

- Uitvoeren van de taak Zuidplas Fairtrade Gemeente maken.
- Het, in samenwerking met het Duurzaamheidsplatform, bedenken en opzetten van communicatieve Fairtrade activiteiten rondom de werkgroep.
- Planning maken voor de uitvoering van de eigen communicatiewerkzaamheden van de werkgroep.

- Voortgangsbewaking, samen met het Duurzaamheidsplatform, van de gemaakte planning en activiteiten van de werkgroep.
- Evalueren en verbeteren van de verschillende werkgroep-activiteiten, door de werkgroep samen met het Duurzaamheidsplatform.

4.5 Planning

De volgende resultaten zullen behaald zijn op de volgende data

- Werkplan vastgesteld: 2e kwartaal 2018.
- Nulmeting voltooid: Najaar 2018.
- Communicatieplan vastgesteld: Najaar 2018
- Aanvragen label Fairtrade Gemeente bij de landelijke jury: 4e kwartaal 2018

Bovenstaande planning is afhankelijk van voldoende menskracht in de werkgroep.

Nadere en/of bijstelling planning wordt gemaakt in overleg met het Duurzaamheidsplatform.

5. COMMUNICATIE

5.1 Algemeen

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het Fairtrade project. De communicatie verloopt zoveel mogelijk in overleg met het Duurzaamheidsplatform. Dit om ervoor te zorgen dat de communicatie eensluidend en conform het format Fairtrade Gemeente is. Verder zorgt de werkgroep voor het up tot date houden van de diverse social media en de website. De gemeente heeft toegezegd dat voor communicatie in brede zin ook de afdeling Communicatie benaderd kan worden.

6. KWALITEIT

Het einddoel van het project is dat Zuidplas Fairtrade Gemeente wordt. Om te zorgen dat het einddoel gerealiseerd wordt, is het belangrijk de kwaliteit hiervan te waarborgen. Dit zijn de benodigde kwaliteiten:

- Na elke activiteit zal er een evaluatie door de werkgroep plaats vinden.
- De werkgroep zal aan het eind van het project een interne evaluatie houden in samenwerking met het Duurzaamheidsplatform en daarna met de gemeente.
- Optimaal inzetten van expertise en de netwerken van de Platform- en werkgroepleden.

7. FINANCIEN

7.1 Begroting en verantwoording

Door de gemeente Zuidplas is nog geen budget beschikbaar gesteld. Wel kan een beroep worden gedaan op de gemeente voor ondersteuning in de zin van eventueel kopieerwerk, het leveren van adressen van winkeliers- en ondernemingsverenigingen, scholen, sportaccommodaties en dergelijke, alsmede gebruik kunnen maken van de afdeling Communicatie.

8. OVERIGE INFORMATIE

Op de website www.fairtradegemeenten.nl is veel informatie te vinden over de campagne!

(2018-07-02)